

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIX. In statu naturæ lapsæ non datur gratia Molinistice sufficiens,
taliter complectens omnia necessaria ad bene velle, & bene operari, ut
præter eam ex parte Dei nulla alia grati ad bene ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

„tiam, nisi Molinisticè sufficientem, quæ tan-
 „tùm dat posse implere; ipsum verò implere
 „perendum esse à libero arbitrio: quomodò
 „non desperent se, ut par est, ea impleturos?
 „Præcipuè si expendant, quàm arduum sit ho-
 „mini corruptò explere vel sola officia homi-
 „nis Christiani, in Evangelio præscripta: *Di-*
 „*ligere Deum ex toto corde. Diligere proximum*
 „*sicut seipsum. Renuntiare omnibus quæ posside-*
 „*mus. Amare Christum plusquam patrem & ma-*
 „*trêm. Tollere crucem suam, & Christum sequi.*
 „*Esse pauperem spiritu, humilem, mitem, sem-*
 „*per orare, & nunquam deficere, &c.* Quæ si-
 „quis cum sola gratia Molinisticè sufficienti im-
 „pleturum se magnopere confidat, eum necesse
 „est aut suæ sibi infirmitatis consciùm non esse,
 „aut de arbitrii sui viribus superbè præfidentem.
 „Plura possent ex utraque doctrina confecta-
 „ria deduci; sed ex his non difficile erit cate-
 „ra colligere. „Hactenus vir ille doctissimus.

CAPUT XVIII.

*Quemadmodum varii sunt gradus charitatis, seu
 divine dilectionis; ita & gratia: cum gra-
 tia, utpote celestis suavitas, vel sit ipsa divi-
 na dilectio, seu inspiratio illius (uti frequen-
 ter Augustinus dicit) vel certe non sit sine
 illa.*

391 **P**rimus gradus, secundùm aliquos, est vel-
 le indeliberatum, seu quasi motus primò
 primus dilectionis Dei. Ad reprimendos quip-
 pe indeliberatos concupiscentiæ motus, qui
 ex naturæ corruptione in nobis exurgunt, gra-
 tia increata, secundùm ipsos, cælestes dele-
 ctationes indeliberatas inspirat, & in nobis,
 sine nobis liberè cooperantibus operatur. Me-
 liùs diceretur, primum gratiæ gradum esse co-
 gitationem bonam, quam divina misericordia
 in nobis excitat in ordine ad bonum velle,
 de quo in secundo gradu. Vide quæ dixi cap.
 3. num. 12.

392 Secundus gradus est, velle deliberatum qui-
 dem, sed imperfectum, & non ad eam plen-
 tudinem productum, ut homo plenè, forti-
 ter, perfectè, atque efficaciter velit; sed inef-
 ficaciter & imperfectè, ita ut velleitas porius
 sit, quàm voluntas absoluta, & simpliciter
 dicta. Unde nec per eam cordis durities emol-
 litur, nec cor convertitur, quia nondum ad
 id idonea, juxta illud Augustini l. 8. Confess.
 c. 15. *Voluntas nova, quæ mihi esse coeperat, ut
 re gratis colerem... nondum erat idonea ad su-
 perandam priorem vetustate roboratam.*

393 Et hujusmodi est gratia interior, cui sæpè
 resistitur. Quia ejusmodi voluntas bona, cæ-
 litus inspirata, fortiori in contrarium concu-
 piscentiâ superatur. In hoc gradu diù mansit
 Augustinus: quia nova voluntas, cælitus in-
 spirata, debuit paulatim magis & magis perfi-
 ci, ut fieret idonea ad superandam priorem
 vetustate roboratam.

394 Tertijs gradus est, velle eò usque perfectum

& plenum, ut eo quis absolutè, efficaciter
 & ex toto velit. Cujusmodi gratiâ solâ pecca-
 toris durities penitus emollitur, & cor ipsius
 ex toto convertitur.

Quartus gradus est, velle perseveranter per-
 395fectum, quo scilicet quis in accepta gratia,
 bonaque voluntate, usque in finem perseve-
 rat, sic saltem ut à justitia finaliter non exci-
 dat.

Et ista est gratia solis electis propria, quæ
 396à Tridentino sess. 6. can. 16. vocatur *magnum
 perseverantiæ donum*, quod quidem aliunde ha-
 beri non potest, nisi ab eo, qui (ut cum
 Apostolo Rom. 14. idem Tridentinum ait ibi-
 dem cap. 13.) *potens est eum qui stat stare, ut
 perseveranter stet, & eum qui cadu resistue-
 re.* Quibuscumque verò donum istud à Deo
 datur, ex pura misericordia datur; quibus
 autem non datur, ex justitia non datur. Ne
 quidem enim justus ex quibuscumque operi-
 bus, illud promereri potest, magis quàm
 suam prædestinationem; quam purè gratuitam
 esse, constans est Apostoli Pauli, Augustini,
 aliorumque sanctorum Doctorum sententia,
 to. 1. de Deo distinct. 11. q. 2. a. 6. & 7. à no-
 bis fusè stabilita. Perseverantiæ namque do-
 num est effectus istius gratiæ prædestinatio-
 nis; utpote quæ à S. Augustino definitur: *Præ-*
*scientia & preparatio beneficiorum Dei, quibus
 certissimè liberantur, quicumque liberantur.*

Quintus gradus est, velle tam perfectum, 397
 ut nulli amplius mutationi, nec interruptioni,
 ne quidem per peccatum veniale, vel per di-
 stractionem, sit obnoxium. Quæ quidem gra-
 tia nulli in hac vita (nisi Christo & beatissimæ
 Virgini) communicata fuit; & idè (ipsis ex-
 ceptis) propria est beatorum.

CAPUT XIX.

*In statu natura lapsa non datur gratia Molini-
 sticè sufficiens, taliter complectens omnia ne-
 cessaria ad bene velle, & bene operari, ne
 præter eam ex parte Dei nulla alia gratia ad
 bene velle, & bene operari necessaria sit.*

Sibi impudent Molinæ sequaces, quòd no- 398
 vitium ipsorum de gratia systema tot ex ca-
 pitibus hîc refellamus. Quia nos ipsi com-
 pellunt, dum ex ipsis aliqui tam contentiosè
 gratiam suam Molinisticam obrudunt, ut as-
 sertionem hanc: *Datur in statu natura lapsa
 gratia purè sufficiens*, dicere audeant esse de
 fide. Ita nominatim Jesuitæ Anglo-Leodienses,
 uti demonstrat eruditissimus Denuntiator do-
 ctrinæ ipsorum, denuntiatione 6. & 8. Quid
 verò Honoratus Fabri in Apologet. Soc. p. 1.
 pag. 251. Edit. Lugdun. ? *Gratiâ (inquit) verè
 ac plenè sufficienti nemo caret, dum peccat. Alio-
 quin non peccare non posset. Et hoc de fide est.*

Verùm-enimverò qui novum hunc fidei, 399
 non Catholicæ, sed Molinisticæ articulum pro-
 ducunt, nec solidè illum probant ex verbo
 Dei scripto, vel tradito, nec illum à Semi-
 pela-

pelagianorum doctrina satis discernunt; prout idem Denuntiator demonstrat ibidem. Et reverà iisdem ex verbo Dei scripto & tradito testimonio, iisdem proinde fidei principiis adversari videtur propositio illa, *Datur in statu natura lapsa, gratia purè sufficiens, Molinistice intellecta*; quibus adversatur Semipelagianorum doctrina.

400 Siquidem gratia Molinistica, purè sufficiens, secundum Molinistas, est intrinsecè indifferens ad inferendum liberum voluntatis consensum, vel non inferendum, ita ut penes arbitrium sit, cum ipsa componere consensum, vel dissensum. Neque enim ipsa est, quæ arbitrium determinat ad consensum, sed ab arbitrio determinatur, ipsiusque adeò determinationem expectat, ut consensum inferat, sive ut habeat effectum. Docent etiam, pro arbitrii determinatione fieri posse, ut gratia, quæ effectum habet, illum non habeat, & quæ non habet, illum habeat. Potest enim (inquiunt) quilibet gratiam suam facere efficacem in actu secundo, ipsam ad effectum determinando; fieri etiam potest, ut è duobus, gratia entitativè æquali præventis, unus consentiat & convertatur, alter dissentiat & non convertatur; unus tentationi succumbat, alter resistat efficaciter; etiam si ambo supponantur non solum æquali profus gratiâ, sed & eadem animi & corporis dispositione instructi, & eadem pariter tentatione pulsati. Docent denique fieri posse, ut adultus iustificatus, gratiam sufficientem habens ad perseverandum, cum ea componat non perseverantiam. Verba ipsorum formalissima exhibet laudatus Denuntiator denuntiat. 6.

401 Verùm doctrina ista adversatur principiis fidei, divinitè unice Scripturæ, & Traditioni, prout evincere videntur testimonia à n. 346. ad n. 373. prolata; adversatur (inquam) illi de gratia doctrinæ, quam Spiritus sanctus, quam Apostolus Paulus, quam Augustinus, quam cum Augustino Summi Pontifices, Concilia, Patres tradunt. Nam, ut benè arguit Denuntiator loco citato, Apostolus Rom. 9. dicit, quòd *non est volentis, neque currentis*, quòd benè velit & currat, *sed misericordie Dei*. At si fieri possit, ut è duobus æquali ut supra gratiâ præventis, unus consentiat, alter dissentiat; unus benè velit & currat, alter non; unus convertatur, alter non convertatur; unus tentationi succumbat, alter resistat; unus perseveret, alter non perseveret: igitur consensus, bona voluntas, bonus cursus, conversio, resistentia, perseverantia, non misericordie Dei erit; utpote qui dando homini totum auxilium, quòd ex parte sua requiritur ad consensum, bonam voluntatem, bonum cursum, conversionem, resistentiam, perseverantiam, solum ipsi dar potentiam proximam ad consentiendum, benè volendum, benè currendum, &c. non autem consensum ipsum, &c. Neque enim auxilium istud facit quòd homo consentiat; benè

velit, benè currat, &c. nec tollit indifferenciam hominis ad ista, neque ex seipso habet efficaciam; sed illam accipit ab hominis voluntate, seipsam & auxilium illud determinante, ac per hoc, auxilium illud efficax reddente, cum posset illud inefficax reddere. Quòd si verum est; potius est volentis & currentis hominis, quòd benè velit & currat, quàm Dei misericordie, seu auxilium illud misericorditer conferentis; utpote qui frustra seu absque effectu illud confert, nisi per humanæ voluntatis determinationem efficax reddatur. *Illud autem nescio quomodo dicatur* (inquit Augustinus l. 1. ad Simplic. q. 2.)... *Quia non potest effectus misericordie Dei esse in hominis potestate, ut frustra ille misereatur, si homo velit*. Aliàs contradicitur Apostolo dicenti, *non volentis*, &c.

Rursum: *Quis te discernit?* (rogat alibi Apostolus) *Quid habes quòd non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* At rursus, si fieri possit, ut è duobus, æquali (ut antè) gratiâ interitis (que præventis, unus consentiat, alter dissentiat; unus convertatur, alter non convertatur; unus tentationi succumbat, alter resistat: quidni is qui consenserit, qui conversus fuerit, qui resistiterit, respondeat Apostolo: *Ego discrevi me ab altero, qui æquali entitativè gratiâ prævenimus; non consensit, non est conversus, non resistit. Cum enim ex parte Dei haberemus auxilium entitativè æquale, ego pro meo arbitrio; non determinatus ab illo Dei auxilio; sed ipsum, & me ad consensum determinando, reddidi illud absque alio auxilio efficax; alter verò pro arbitrio suo, quò noluit illud, nec se ipsum ad consensum determinare; reddidit illud inefficax: ut meritò mihi gloriari liceat, habere me aliquid; quòd non accepi. Habeo scilicet determinationem divini auxilii ad actum, cuius causa determinans non est ipsum divinum auxilium, sed liberum meum arbitrium; quam proinde accepi à libero meo arbitrio (ut causâ determinante) non ab auxilio divino: si enim auxilium istud non determinassem, unà mecum mansisset indeterminationem, & sine effectu. Et si mei & ipsius determinationem accepissem ab auxilio divino, accepisset eam pariter alter, qui æquale entitativè auxilium à Deo accepit. Cum ergo eam ipse non acceperit, profectò manifestum est, nec me illam ab auxilio divino accepisse; cum nihilo plus auxilii acceperim quàm ipse. Superest itaque ut eam acceperim à libero meo arbitrio, quò auxilium istud, intrinsecè & ex se indifferens; ad actum determinavi, atque efficax reddidi.*

Non sic gloriabatur Apostolus, dum 1. Cor. 403 15. gloriabatur se abundantius Apostolis omnibus laborasse; sed dicebat: *Gratiâ Dei sum id quòd sum; & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi; non ego autem, sed gratia Dei mecum*. Dicitur debuisset (juxta Molinistas) libero arbitrio

sum id quod sum, & liberum arbitrium in me vacuum non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi. Non gratia autem, sed ego cum gratia. Si enim liberum arbitrium, gratiam ex se indifferentem absque alia gratia reddat efficacem, atque ad actum determinet; non verò gratia ad illum determinet liberum arbitrium: profectò non gratia causa fuit quòd Paulus laboraverit; quippe quæ illum ad laborandum non determinavit; sed Paulus causa fuit, quòd gratia cum illo ad laborandum concurreret.

404 Nihil ergo à gratia, quam prædicavit Paulus, remotius, quam gratia, quam prædicant, & de fide esse asserunt Molinistæ. At quàm à Paulina remota est, tam propè accedere videtur ad gratiam, quam olim (adversus Augustinum) defendebant Semipelagiani; quod è variis illius characteribus elucescet.

405 Primus Semipelagianorum error fuit, initium salutis esse à libero arbitrio, ut in epistola ad Augustinum testatur Prosper.... *Cum duo sint, quæ humanam operantur salutem, Dei scilicet gratia, & hominis obedientia, priorem volunt obedientiam esse, quàm gratiam, ut initium salutis ex eo sit qui salvatur, non ex eo credendum sit stare qui salvat.* Atqui hæc ipsissima esse videtur Molinistarum doctrina. Nam similiter duo juxta ipsos sunt, quæ humanam operantur salutem, Dei scilicet gratia, & hominis liberum arbitrium. Gratia, juxta eosdem, ex se & intrinsecè indifferens est, & penes liberum arbitrium relinquit, cum ipsa consensum, vel dissensum componere; liberum verò arbitrium gratiam ad agendum determinat. Porrò determinatio ista initium salutis est: cum ante eam nullum sit salutis initium, sed ab ea esse incipiat. Nam ante determinationem illam nullum actum salutarem liberum arbitrium cum gratia, juxta ipsos, operatur. Proinde initium salutis ex libero arbitrio est hominis qui salvatur, non ex Deo qui salvat: Pone v. g. hominem peccatorem accepisse omnes illustrationes ex parte intellectus, & omnes pios motus indeliberatos ex parte voluntatis, adeoque omnem gratiam sufficientem in illis consistentem, quæ juxta ipsos ad conversionem ex parte Dei necessaria est. Quæro, an fieri possit, juxta eorum doctrinam, ut peccator iste, omni illà gratiâ instructus, ne minimum quidem habeat liberum salutis initium? Fieri potest omninò: nam penes arbitrium est, cum illustrationibus illis & motibus dissensum componere. Si ita est, jam initium salutis non est à gratia. Omnis enim gratia ex parte Dei necessaria jam habetur, nec tamen habetur adhuc conversionis, nec proinde salutis initium. At quando habebitur? Tunc demùm, cum visum fuerit libero arbitrio gratiam ad agendum determinare, cum eaque consensum componere. Atqui certum est determinationem esse ex libero arbitrio, tamquam causa determinante, non ex gratia. Ergo certum est con-

versionis initium non gratiæ, sed libero arbitrio adscribi oportere; tamen enim ad illud concurrat gratia, determinativè non concurrat, sed consecrativè ad arbitrii determinationem.

Et hinc subsequi videtur secundus Semipelagianorum error, quòd voluntas hominis divinæ gratiæ sibi pariat opem, non gratia sibi humanam subjiciat voluntatem, ut ibidem S. Prosper ait. Cum voluntas hominis (juxta Molinam) divinæ gratiæ sibi pariat opem, viribus suis naturalibus conando quantum in se est; gratiam verò ad agendum determinando, eam sibi subjiciat in ordine ad usum, sive effectum. Determinans quippe sibi subjicit determinatum in ordine ad effectum, si absque effectu maneret, absque ipsius determinatione; uti (secundum Molinistas) maneret gratia, nisi à voluntate determinaretur; nec enim sui ipsius, nec voluntatis est determinativa.

Sequi videtur & tertius error ipsorum, quòd Deus, seu gratia Dei, nostram expectet voluntatem, seu ipsius determinationem, ut efficax sit. Neque enim efficax est, sed inefficax manet, (secundum Molinistas) nisi à voluntate nostra ad agendum determinetur. Manifestum est ergo, voluntatem nostram, seu ipsius determinationem, à Dei gratia ad agendum expectari. Agit enim Dei gratia, si voluntati placuerit ipsam determinare; non agit, si ei hoc non placuerit.

Sequi videtur & quartus error, quòd gratia Dei humanas sic præveniat voluntates, eas ad actus meritorios excitando, ut illis subdatur, actus illos velut comes vel pedissequa efficiendo: *Gratiam Dei, quam Semipelagiani hominem, non præviã volunt humanorum esse meritorum, illis voluntatibus subdunt* (inquit Prosper) *quas ab ea non negant esse prævenias.* Manifestum est enim, quòd, in ordine ad efficiendum actus meritorios, prævia sit humana voluntas, quæ gratiam ad eos efficiendos determinat; comes autem, seu pedissequa gratia, quæ determinatur. Nec dubium, quin gratia, in ordine ad operandum, ei causæ subdatur, quæ facit eam operari; gratia verò ex se indifferens, sicut ad operandum non determinat voluntatem, sed ab ipsa determinatur; sic operari non facit voluntatem, sed voleat gratiam.

Sequi videtur & quintus error, quòd cum gratia perseverantiæ stet non perseverate. Quia in eo Molinistæ cum Massiliensibus conveniunt, quòd ipsa etiam gratia perseverantiæ ex se indifferens sit, & penes arbitrium relinquat, perseverantiã, & non perseverantiã componere. Atque hinc

Consecrativè videtur sextus error, quòd gratia perseverantiæ talis non sit quæ perseverantiã ipsa donetur, sed perseverandi possibilitas dumtaxat. Neque enim perseverantiã ipsa donatur à Deo solùm donante gratiã cum qua homo tam componere possit non perseverantiã, quàm perseverantiã, tamque possit gratiam

gratiam illam inefficacem reddere, quàm efficacem. Jam verò *cur perseverantia poscitur à Deo* (quærit Augustinus de dono persever. c. 2.) *si non datur à Deo? An & ista irrisoria petitio est, cum id à Deo petitur, quod scitur ipsum non dare; sed, ipso etiam non donante, esse in hominis potestate? . . . An ab illo perseverantia ista fortè non poscitur? Jam hoc qui docet, non meis disputationibus refellendus, sed Sanctorum orationibus revocandus est.*

411 Denique ex his omnibus consequi videtur error septimus, utique quòd in agendo bono partes præcipuæ hominis sint, minùs præcipuæ Dei. Ita resolvit Congregatio 58. de Auxil. 27. Julii 1604. *In via utique Molina, præponderare liberum arbitrium: cum tamen secundum Augustinum, & veritatem Catholicam, præponderet gratia.* Ita etiam Faustum (Semipelagianorum Coriphæum) reipsà docuisse, solis autem verbis negasse, Lemosius restatur to. 1. tr. 5. c. 15. Cujus hac in re vestigiis inhærentes Molina sequaces, dictis erroribus contraria verbis asserunt; verùm, re penitiùs attentà, in errores illos se conjicere videntur, dum gratiam ab effectu dumtaxat, sive ex voluntatis determinatione & consensu efficacem esse contendunt, uti coram Clemente VIII. die 21. Januarii 1605. Congregatione 67. de Auxiliis Lemosius ostendit. Enimverò quis in dubium revocare potest, partes præcipuas illius esse causæ, quæ alteram applicat determinatque ad agendum; minùs præcipuas illius, quæ determinatur & applicatur? Quis item in dubium revocare potest, illi causæ effectum magis principaliter tribuendum, quæ realiter & physicè facit, ut eum faciamus, quam ei quæ solum metaphoricè seu excitativè id facit? Suarez verò, Molinistarum Princeps, apud Alvarem l. 3. de Auxil. c. 2. 5. & 13. & l. 1. de concursu Dei cum volunt. c. 15. fatetur, quòd gratia Dei solum metaphoricè seu excitativè facit ut faciamus; voluntas verò humana realiter & physicè. Molina proinde sequacibus accommodari potest id quod Augustinus l. de grat. Christ. c. 2. contra Pelagianos dicit: *Eos quisquis audit, & sensum eorum ignorat, quem in eorum libris atque scriptis satis manifestè ostendunt, hoc putat eos dicere quòd veritas habet. Quisquis autem quid in suis libris aperiùs dicant diligentius advertit, non solum debet habere ista verba suspecta, sed manifestè deprehendet hoc solum verbis proferre, totum autem contrarium sensu & sententià firmare.*

412 Nec longiùs repetenda est probatio. Contra errorem sextum aiunt ipsi perseverantiam ipsam, non ipsius possibilitatem dumtaxat, à Deo donari (à Deo proinde poscendam) etiam si non donetur per gratiam ex se efficacem, sed sufficientem dumtaxat: quia datur per gratiam sufficientem, quæ sit instrumentum infallibile respectu Dei specialiter miserentis, per hoc quòd ex voluntate benevola, cum absoluta voluntate habendi effectum, detur in iis

Tom. I.

circumstantiis, in quibus per scientiam mediam prævidetur infallibiliter habitura effectum, si detur.

At dum speciosis verbis illis dicere videntur perseverantiam à Deo donari, reipsà contrarium dicunt. Si enim perseverantia à Deo non donetur per gratiam ex se efficacem; donati certè non potest per gratiam ex se inefficacem, seu ad habendum vel non habendum effectum indifferentem, qualis est gratia Molinisticè dumtaxat sufficiens. Cùm enim perseverantia non sequatur ex vi ipsius, sed perseverantiæ possibilitas dumtaxat, perseverantia non donatur ex vi ipsius, sed possibilitas sola perseverantiæ. Nec verum est quòd perseverantia sequatur ex vi ipsius, quatenùs est instrumentum infallibile respectu Dei specialiter miserentis, atque ex speciali misericordia, voluntateque benevola absolute habendi effectum gratiam illam dantis, iis in circumstantiis, in quibus per scientiam mediam prævidetur infallibiliter habitura effectum.

Sunt namque ista phalerata verba, sine veritate: neque enim verum est, perseverantiam sequi ex vi gratiæ sufficientis, licet ex se inefficacis & indifferentis, quatenùs ex speciali Dei misericordia, benevolaque voluntate habendi effectum, in iis datur circumstantiis, in quibus per scientiam mediam præcitur infallibiliter habitura effectum. Ad populum (quæso) phaleras istas. Neque enim Deus præscire potest perseverantiam hominis secururam ex vi gratiæ in illis circumstantiis dandæ, nisi gratia illis in circumstantiis danda ex se vim habeat perseverantiam illis in circumstantiis inferendi. Quam ex se profectò non habet gratia ex se solum sufficiens; ex se proinde extra circumstantias illas inefficax & indifferens; nisi illam accipiat vel à circumstantiis illis, vel à libero hominis arbitrio. Atqui certo certius est, quòd vim illam non accipiat à dictis circumstantiis; utpote à quibus gratia non determinatur, uti Molinistæ fatentur. Certo ergo certius est quòd vim inferendi perseverantiam à solo accipiat hominis arbitrio. Unde & fatentur fieri posse, ut eadem gratia, duobus hominibus, animo & corpore æqualiter dispositis, iisdem in circumstantiis collata, in uno operatura sit perseverantiam: quia libero arbitrio ipsius placebit eam ad hoc determinare; in altero eam non sit operatura: quia ad hoc ipsi non placebit eam determinare. Ergo à primo ad ultimum certo certius est Deum præscire non posse perseverantiam in circumstantiis illis secururam ex vi gratiæ sufficientis, illis in circumstantiis dandæ, sed ex vi seu determinatione liberi arbitrii; secururam proinde non donante eam homini Deo, sed donante eam sibi libero suo arbitrio. Enimverò quidquid Deus præscit infallibiliter homini futurum se donante, præscit ei futurum se prædestinante. Quidquid autem Deus præscit infallibiliter futurum se prædestinante, sive in vim suæ

H h h

prædestinationis, non præcitat per scientiam mediam; utpote quæ omnem Dei prædestinationem antecedit. Quidquid igitur Molinæ sequaces dicunt ad infringendam vim argumenti nostri, verba sunt & voces, phalærae sunt, figmenta sunt, uti amplius demonstravimus to. 1. de Deo, agentes contra scientiam mediam. Quod autem quidquid Deus præcitat infallibiliter homini futurum se donante, præcitat infallibiliter ei futurum se prædestinante, sive præcitiâ subnixâ prædestinationi, perspicua est Augustini doctrina, in l. de prædest. Sanct. c. 9. ubi agens de præcitiâ à Deo hominum aliquorum fide, sub conditione de futuro, quod ipsis Christus prædicaretur: quærit, utrum prædicato sibi Christo, à seipsis habituri essent fidem; an Deo donante sumpturi? id est, utrum tantummodò eos præciterit, an etiam prædestinaverit credituros? Si ergo tantummodò præciterit, præcitiâ utique non fundatâ in prædestinatione (qualis est scientia media) præcivit eos habituros fidem à seipsis, non Deo donante sumpturi. Quia, ut ait c. 20. illa quæ Deus præcitat se donante faciendâ, prædestinatione præcitat: prædestinatione quippe Deus ea præcivit, quæ fuerat ipse factururus. Et secundum ipsum in l. de dono perlev. c. 17. legitima est consequentia ista: Deus hunc bonum in nobis gratiæ usum præcivit futurum ex vi gratiæ: ergo prædestinavit. Et contra: hic bonus gratiæ usum non est prædestinatus: ergo nec præcitus, tamquam utique futurus ex vi gratiæ, sive ex Dei dono. Verba Augustini sunt: An fortè nec ipsa dicunt prædestinata? Ergo nec dantur à Deo, nec eas daturum esse præcivit. Quod si & dantur, & ea se daturum esse præcivit; profectò & prædestinavit. Sic ut ergo.... Dei dona esse consistunt, eaque ab illo esse præcognita; prædestinata negare non possunt. Atqui secundum Molinistas prædestinata non sunt, quæ per scientiam mediam futura præsciuntur, sed futura præsciuntur independentè à prædestinationis decreto. Ergo futura non præsciuntur ex Dei dono, sed ex libero arbitrio. Enimverò quomodò præcisci possunt, futura ex Dei dono, quæ solum præsciuntur futura sub conditione dandæ gratiæ ex se indifferente ad eorum futuritionem, vel non futuritionem, nec ad eorum futuritionem, etiam in illis circumstantiis determinanda à seipsis, nec à Deo, sed à solo libero hominis arbitrio? Eiusmodi fabulas divendant nugivenduli, non viri docti.

415 Unde cum viris doctis abundet Societas, dolendum multumque dolendum ipsi placere novitiâ Molinæ commenta, proximè refutata, eaque à nonnullis è Societate Theologis sic efferi, quasi novus ille Dogmatistes in Congregatione de Auxiliis victor evaserit, novitiâque doctrina ipsius deprehensa fuerit aurum omnibus numeris purgatissimum. Quàm enim hoc à veritate sit alienum, constat ex

dictis cap. 12. & 13.

Molinismus ergo falsissimè dicitur cum honore ex tot disputationum fluctibus emerisse. Reverà enim inglorius emerit, quia à Censoribus à Sua Sanctitate commissis condemnatus; tamen Sua Sanctitas condemnationis sententiam promulgare, eique proinde ultimam formalitatem jure requisitam dare nondum judicaverit opportunum.

Nec dicas 1°. quod Molinæ doctrinam Romani Pontifices post tam accuratum examen doceri non paterentur, nisi sana foret & Catholica, 2°. Nemini notum non esse, reum, si in iudicium vocatus, auditis utrimque partibus, Judicis sententiâ liber remittatur, causam vicisse, & omnium calculis infontem haberi.

Ad primum namque respondeo Molinæ doctrinam nullo positivo decreto permissam esse, sed toleratam dumtaxat, iublata ad obvian- dum scandalis potestate alterutram sententiam censurâ notandi, donec condemnationis sententiam à S. Congregatione conceptam, promulgare Sanctitati Suae visum fuerit.

Ad secundum respondeo ineptam esse comparationem. Neque enim Molina comparandus est reo, qui in iudicium vocatus, auditis utrimque partibus, Judicis sententiâ liber remittitur; sed cum reo, qui in iudicium vocatus, auditis utrimque partibus, condemnatus est (uti Molina à S. Congregatione reverà est condemnatus) licet dilata tantisper pronuntiatione sententiæ, nondum sit suspensus. Rem enim sic se habere celeberrima Congregationum de Auxiliis Historia manifestè demonstrat.

Definant proinde Molinæ sequaces fabulas improbables texere, definant à Deo non revelatum novæ fidei articulum comminisci, dicendo: *Dari in statu natura lapsa gratiam sufficientem, est de fide.* Equæ enim sunt fundamenta istius novitiæ fidei? Hæc (inquiunt) facta Scripturæ loca illa. 5. *Quid est quod ultra debui facere vinea mea, & non feci? ... & fecit labruscam.* Proverb. 1. *Vocavi, & renuistis.* Matth. 11. *Si in Tyro & Sidone facta essent virtutes quæ facta sunt in te, olim in cilicio & cinere poenitentiam egissent.* Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos sub alas, & noluisti?* Actor. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resistitis.* Ex istis locis Molinistæ inferunt, de fide esse, dari in hoc statu gratiam sufficientem ad effectum, quæ tamen illo caret.

Verum hoc non benè inferunt ex primo loco: quia ex hoc quod Deus vineæ suæ fecerit quidquid debuit, non sequitur ei dedisse gratiam sufficientem: quia eam non debuit, nec debitam esse asseri potest absque errore. Si enim debita, non est gratia. Quia tamen culpâ ipsorum Deus ipsis gratiam subtraxit, liberâque voluntate mali manserunt post tot be-